

Copa-Cogeca seisukohad tuleviku ÜPP kohta

Septembris toimunud Copa-Cogeca presiidiumi koosolekul jõuti pärast kuid kestnud arutelu ühistele seisukohtadele, kuidas täpsemalt peaks tuleviku ÜPP välja nägema. Seisukoha aluseks on Euroopa Komisjoni käesoleva aasta juunis avaldatud seadusettepanekud.

Kokkuvõttes öeldakse dokumendis järgmist: Kõik Euroopa kodanikud sõltuvad hästi toimivast ja konkurentsivõimelisest põllumajandussektorist, mis pakub ohutut, kõrge toiteväärtusega ja kvaliteetset toitu mõistliku hinnaga. Samas nõuab

ühiskond, et toitu toodetaks viisil, mis kaitseb keskkonda, tugevdab elurikkust, aitab kaasa kliimamuutuse ohjamisele ning tagab loomade heaolu. ÜPP on ning peab jätkuvalt olema poliitika, mis toetab põllumehi ülalnimetatud eesmärkide täitmisel, lisaks ka rahvusvaheliste lepingutega võetud eesmärkide täitmisel nagu säästliku arengu eesmärgid ning Pariisi kliimakokkulepe. Perefarmid, põllumajandusühised ja teised põllumajandus- ja metsandusettevõtted kogu oma mitmekesisuses mängivad sealjuures põhirolli.

Selles kontekstis on oluline rõhutada mitmeid aspekte, mis kerkivad

esile ÜPP-teemalistes diskussioonides. Esimene neist on väga piiratud aeg seadusandluse kinnitamiseks. ÜPP tuleviku ja EL mitmeaastase finantsraamistiku läbirääkimised toimuvad ajal, mil EL on silmitsi mitmete erinevate väljakutsetega. ÜPP ja eelarveläbirääkimised tuleb viia lõpule enne 2019. aasta mais toimuvaid Europarlamendi valimisi. Kokkuleppe saavutamine nende poliitika osas enne valimisi on ülimalt tähtis, kuid eeldusel, et tagatud on ÜPP adekvaatne rahastamine ning kokkuleppe hinnaks ei ole lõpliku seadustepaketi kvaliteet. Vajalikud on sobivad üleminekumeetmed, et tagada uue ÜPP sujuv rakendamine.

Copa–Cogeca on tugevalt vastu väljapakutud ÜPP eelarve vähendamisele.

ÜPP praeguse eelarve hinna ja kvaliteedi suhe on hea kõikide EL kodanike jaoks. See peab samamoodi jätkuma tulevikus, ilma igasuguste kärbeteta. Kutsume üles säilitama ja stabiliseerima EL eelarvet tegelikus väärtuses ning ühtlasi rõhutame liikmesriikidele ÜPP strateegilist tähtsust. Seetõttu on vajalik piisav lisarahastus, mis võimaldab täita ÜPP eesmärgid ja prioriteete.

Euroopa Komisjoni praegune ettepanek vähendab oluliselt maaelu arengu fondi, samuti vähendatakse EL poolse kaasfinantseerimise mahtu.

Lisaks liikmesriikide vahelise eba võrdsuse suurendamisele mõjutaks see mitte ainult ÜPP eesmärki, vaid ka rahvusvaheliste lepingute täitmist EL poolt. Seetõttu oleme kategooriliselt vastu maaelu arengu rahastamise vähendamisele.

ÜPP peab muutuma lihtsamaks nii kasutada kui ka administreerida, samuti peab lihtsustama kontrollide ja sanktsioonide süsteemi, eelkõige kasusaaja seisukohast lähtudes. Praegused ettepanekud ei lähe lihtsustamises piisavalt kaugemale; eriti muret tekitab on uus tegevusmudel. Lihtsustamine on poliitika sujuva toimimise võti. Kõik liikmesriigid peavad viima läbi lihtsustamise põllumeeste huvides.

Seoses uue tegevusmudeli ja ÜPP strateegiliste plaanidega on olulisim element tagada ÜPP ühetaolisus.

EL ühise poliitikana peab ÜPP põhinema ühistele EL reeglitele. Siiski, tunnustame vajadust pakkuda liikmesriikidele suuremat paindlikkust, eriti definitsioonide osas. Strateegiliste plaanide koostamisel peavad liikmesriigid kasutama tasakaalustatud lähenemist kolmele säästlikkuse sambale. ÜPP strateegilised plaanid peavad adekvaatselt peegeldama muutusi tingimustes ja arengutes, samuti struktuurilist ja turuolukorda liikmesriigis. Seetõttu peab olema võimalik plaane kohandada. Tagada tuleb plaanide ettevalmistuse ja kinnitamise protsessi läbipaistvus.

ÜPP toetused peavad minema tegev põllumeestele, kes toodavad toitu, sööta ja taastuenergiat ning aitavad kaasa sektori jätkusuutlikkusele, pakuvad avalikke hüvesid ning edendavad majanduskasvu.

Me ei usu, et samad kriteeriumid üle EL toetustele ülemise piirmäära kehtestamisel tooksid kaasa positiivse mõju ning seetõttu oleme sellele vastu.

Kohustuslik toetuste piirmäärade kehtestamine ei ole kasulik ega ka aus lähenemine toetuste „õiglase ma jaotuse“ tagamiseks, sest kõik põllumajandusettevõtted, vaatamata nende suurusele või struktuurile,

on silmitsi suure majandusliku survega. See mõjub hävitavalt põllumeestele, kes on vastanud ühiskonna nõudmisele tootmist kaasajastada ning on parandanud ettevõtte jätkusuutlikkust ja tootlikkust.

Tuleb jätkata otsetoetuste taseme harmoniseerimist liikmesriikide vahel, võttes arvesse tingimuste erinevust.

Toetuste edasine võrdsustamine aitab kaasa elujõuliste maapiirkondade säilitamisele kõikjal EL-s.

Maaelu arengu poliitika peab pakkuma piisavaid finantsvahendeid põllumajandus- ja metsandussektorile, et säilitada ja luua uusi töökohti maapiirkondades.

Vahendid peavad edendama majanduskasvu, aga ka jätkusuutlikke ja konkurentsivõimelisi ettevõtteid. Meetmed, mis toetavad investeeringuid, vähemsoodsaid alasid, riskijuhtimist, tootjaorganisatsioone, nõuandeteenistust ja biomajandust, peavad tulevikus olema senisest suuremas rollis. Keskkonnakaitse ja kliimameetmed peavad olema senisest atraktiivsemad ning paremini kohandatud praktilise eluga, kohalike vajadustega ja põllumeeste ning metsnike tegelike tegutsemistingimustega.

ÜPP uus roheline arhitektuur ja eriti suurenenud tingimuslikkus

peab lubama teatava varieeruvuse võimaluse üle EL, kuid seda viisil, mis ei ohverda ühetaolist rakendamist. Copa–Cogeca leiab, et nõuete oluline kasv koos ÜPP eelarve vähendamisega on lubamatu. Vajalik on suurem selgus öko-skeemidesse lisatud põllumajanduslike praktikate kohta ja garantii, et need ei sea ohtu keskkonna- ja kliimameetmeid teises sambas. Lisanõuete hulk, millele öko-skeemis osalev põllumees peab vastama, lisaks tugevdatud tingimuslikkuse kohustusele on muret tekitav ja võib viia tootmiskulude kasvule.

Copa-Cogeca kutsub üles säilitama baasissetulekutoetust ÜPP esimeses sambas.

Selle jaoks tuleks vähemalt 60% esimese samba toetusest määrata baasissetulekutoetuseks. Copa-Cogeca on alati ja pidevalt korranud kahe tugeva ÜPP samba olulisust ning ei poolda suuremahulisi ülekandeid sammaste vahel (peamiselt esimesest sambast teise).

Toetame noortootjate ja põlvkondade uuenemise esmatähtsust ning usume, et pikaajaline toetus põllumajandustegevuse alustamiseks ja arendamiseks tuleb teha kättesaadavaks.

ÜPP strateegilistes plaanides tuleb garanteerida sünergia ja kooskõla teiste EL ja rahvuslike poliitikatega, et seda tähtsat eesmärki täita.

Vajalik on tagada konkurentsipoliitika kindlus ja järjepidevus, et põllumees saaksid ühistegevuse kaudu oma majanduslikke eesmärgi täita, tugevdada oma positsiooni tarneahelas ning parendada läbirääkimiste võimet. Selles kontekstis tuleks konkurentsipoliitika läbivaatamine päevakorda võtta.

Varajase hoiatuse süsteemid peaksid põllumeestele rohkem juhi-

seid pakkuma ning lubama neil toetuste taotlemise protsessis kavatsenud tehtud vigu parandada.

Kriisireserv peaks pakkuma piisavat abi sektorile, mis kannatab turukriisi, äärmuslike ilmastikutingimuste või poliitiliste otsuste mõju tõttu.

Kriisireserv peaks olema väljaspool mitmeaastast eelarveraamistikku senisest oluliselt suuremas mahus ning selge aktiveerimismehhanismiga.

Euroopat ähvardab kartulipuudus, kuid veiniaasta on hea

Teravili

DG AGRI ennustab EL-28 kogusaagiks käesoleval aastal 289 miljonit tonni (-6.8% võrreldes 5 aasta keskmisega). EL-28 pehme nisu saak on praeguse prognoosi kohaselt 64 miljonit tonni (-9.2% võrreldes 5 aasta keskmisega). Nisu hind on olnud kõikumv tänu ilmastikutingimustele ning kuuldustele, et Venemaa ja Ukraina võivad administratiivseid meetmeid kasutades ekspordi piirata. Juulist augustini toimus ulatuslik nisu eksport Venemaalt. Maisi hind oli jätkuvalt suure surve all, sest USA ja Ukraina saagi prognoos oli kõrge ning Argentiinas ja Brasiilias oli saak juba peaaegu koristatud. Odrasaagi prognoos võib tuua kaasa hinnatõusu. USA põllumajandusministeerium prognoosib maisi rekordsaaki USA-s. Pehme nisu osas on USA ja Venemaa konkurentsivõimelisimad ning mais on odavam USA-s ja Argentiinas.

Euroopa teraviljakauplejate organisatsioon Coceral vähendas käesoleva aasta saagiprognosi. 19. septembril avaldatud teates märgiti EL selle aasta teraviljatoodanguks 283.5 miljonit tonni, sh nisu 129.9 milj.t. Saak on varem prognoositust väiksem eelkõige Saksamaal, Prantsusmaal, Ühendkuningriigis ja Skandinaavias. Odrasaagiks ennustatakse 57.4 milj.t; vähenemine toimub jälle eelkõige Saksamaal, Prantsusmaal ja Skandinaavias. Maisi puhul ennustatakse suuremat saaki Balkanimaades, kuid prognoositust väiksemat saaki Saksamaal ja Prantsusmaal, kokku 58.9 milj. t. Rapsiseemne saagi prognoos on 19.4 milj. t.

Kartul

EL kartuliturg on tasakaalus siis, kui viie peamise tootjariigi kogusaak ulatub ligi 26 miljoni tonnini. Tänavu on viie riigi saak prognoosi kohaselt 22 miljoni tonnini, seega saavad paljud kartulitootjad lepingute täitmisega raskustesse. Seda eriti juhul, kui force majeure ei ole lepingusse sisse kirjutatud. Mõnede hinnangute kohaselt on käesoleva aasta kartulisaak EL-s ajalooliselt madal ning kartulitöötajad kardavad tõsist hinnatõusu. 2016/2017 oli kartuli turuhind väga madal, kuna turg oli ülevarustatud 2 miljoni tonni kartuliga.

Puu- ja köögivil

Õunad ja pirnid. Tänu soodsale ilmale üle Euroopa (mahe talv, hülise külmade puudumine kevadel ja rahe puudumine sügisel) on õunasaak liikumas keskmise taseme suunas. EL õunasaagiks prognoositakse 12,6 miljonit tonni, kusjuures Poolas on oodata väga head saaki (ligi 4,5 miljonit tonni) ning keskmisel tasemel saaki Itaalias ja Prantsusmaal. Kuna õunapuude õitsemise ja vilja loomise ajal valitses soe ilm, siis oli võimalik saaki koristada kaks nädalat tavapärasest varem.

2018. aasta pirnisaak Euroopas kokku on prognoosi kohaselt 2,327 tonni, mis on 4% suurem, kui eelmisel aastal ning 3% suurem võrreldes viimase kolme aasta keskmisega.

Suurt õuna- ja pirnisaaki tuleb aga vaadelda keerulise turuolukorra kontekstis, arvestades Venemaa

sanktsioonide jätkuvat mõju ning ka mõnede teiste turgude sulgemist ning piiranguid Vahemereriikides.

Tomatiturg on Euroopas praegu üsna stabiilne, kuigi on mõned märkimisväärsed arengud. Kaks suuremat Hollandi tomatikasvatustetevõtet plaanivad ühineda. Naabermaa Belgia näeb nõudluse vähenemist oma toodangu järele Lõuna-Euroopa maade poolt. Lõuna-Euroopas aga tunnevad kohalikud tootjad Põhja-Euroopast imporditud tomatite konkurentsi. Ainus viis raha teenida on kasvatada kohalikke sorte; selliste tomatisortide turg kasvab kiiresti.

Külmutatud ja konservköögiviljade sektorit mõjutas selleaastane ilm tugevalt, kuna vähenenud saak muutis värske köögivilja tärned ebaregulaarseks. Põldherne saak vähenes Euroopas 20-50%, ubade saak samuti kuni 50%. Mõnedes Lõuna-Euroopa maades on ubade koristamist seganud tugevad tormid koos üleujutuse ja rahega. Sibulasaak on vähenenud 15-50%; vähem on ka suvikõrvitsat ja spinatit. Paljudes regioonides oli spinati, oa ja lillkapsa teine külv põua tõttu võimatu.

Piim – juulis polnud põua mõju veel nähtav

Põua mõju piimatoodangule oli juulis veel tagasihoidlik, toodang kasvab EL-s 0,9% võrra (+1% juunis). Piimatärned kasvasid aasta algusest juulikuuni kokku 1,6% võrra. Piima väljamüügihind EL-s keskmiselt oli juulis suhteliselt kõrge: 33,96 euro senti. Kuna tootmine kasvab, siis

tegelik hinnatõus on väiksem, kui esmapilgul paistab, sest piima rasva- ja valgusisaldus on madal sööda kehva kvaliteedi ja loomadelt kuumusest tuleneva stressi tõttu. Põua kogu mõju ilmneb tõenäoliselt alles selle aasta viimases ja järgmise aasta esimeses kvartalis.

Piimatootmine kasvas 2,8% Saksamaal, 1,2% Prantsusmaal, 1,7% Poolas. Tarned suurenesid juulis enim Rumeenias, Küprosel, Belgias ja Luksemburgis. Tarned samal vähenesid 13 liikmesriigis (-3,1% Iiri maal ja -1,2% Hollandis).

Juust paistab praegu olevat kõige tulutoovam toode, kuna enamus suurenenud piimatoodangust kasutatakse juustu valmistamiseks. Juustutoodang kasvas juulis +2,2% võrreldes eelmise aastaga ning käesoleva esimese poolaasta juustutoodang oli 2,1% võrra suurem kui möödunud aastal samal ajal.

Lõssipulbri toodang oli juulis jätkuvalt madal (-2,2% võrreldes eelmise aasta juuliga), kuid esimesel poolaastal oli vähenemine kokku vaid -0,3% tänu suuremale toodangule esimeses kvartalis. Võitoodang kasvas juulis 2% pärast juunikuus toimunud langust (-0,9%) ning käesoleva aasta esimese poole võitoodangu kasv kokku on +2,5%. Saksamaal kasvas võitoodang juulis 4,3%, Prantsusmaal aga vaid 0,6% võrra. Need kaks riiki kokku annavad ligi poole EL võitoodangust.

Muude piimatoodete osas olid juuliku tootmistulemused järgmised: täispiimapulber -0,3%, hapendatud piimatooted +2,7%, kontsentreeritud piim -12,4%, röösk koor +2,1%.

Või hind on püsinud endiselt kõrgel tasemel 559 EUR/100 kg, kuid on hakanud stabiliseeruma. Lõssi-

pulbri hind tõuseb tasapisi, jõudes kuni 163 EUR/100 kg.

Piimatootmine teistes ekspordimaades: aeglustunud kasv

Piimatoodangu kasv üleilmselt jätkub, kuid pisut aeglasemalt. USA piimatoodang suureneb järjepidevalt, augustis oli kasv +1,4%, mis ületas ootusi pärast nõrgema kasvuga juulit (+0,5%). Seega kasvas USA piimatoodang aasta algusest kuni augustini kokku +1,1%. Kuuldavasti on aga USAs toodetud piima valgu- ja rasvasisaldus madal, tõenäoliselt kuumana ja põuase suve tõttu.

Lõuna-Ameerika piimatoodang oli rohke esimesel poolaastal ning aeglustus pisut juulis. Argentiina ja Uruguai piimatoodang kasvas juulis vastavalt +4,1% ja +0,9% võrreldes eelmise aastaga.

Uus-Meremaa alustab uut hooaega tugeva 4,7%-lise kasvuga augustis; kogu 2018/2019 toodang on oodatavalt suurenenud. Austraalia seevastu alustas 2018. aastat piimatoodangu kasvuga, kuid viimastel kuudel on toodang langenud allapoole 2017. aasta taset; juulis oli Austraalia piimatoodang 4,3% võrra madalam kui 2017. aasta juulis.

Ligi pool lõssipulbri laovarust müüdud

20. septembril nõustusid liikmeriigid pakkumisega müüa 8983 tonni lõssipulbrit hinnaga 123€/100kg. Seega on laovarudest kokku müüdud ligi 141 000 t lõssipulbrit, 145 000 t on veel müüa. Möödunud kuul müüdi üle 31 400 t täpselt sama hinnaga kui septembris. DG AGRI ametnike sõnul peegeldasid müügikogused ja hind pakkumiste struktuuri ja lõssipulbri turuhinna arenguid. Praegu on domineeriv lõssipulbri turuhind 158.5€/100kg toiduks ja 139.5€/100kg söödaks, mis on võrreldes eelmise müügi-ga jäänud samaks. Järgmise oksjoni pakkumiste tähtaeg on 2. oktoobril.

Veiseliha

Hiljutised arengud näitavad suhtelist stabiilsust veiserümba hindades. Siiski, alates juuni keskpaigast

on hinnad langenud allapoole 2017. aasta taset enamuses kategooriates, välja arvatud pullvasikad, kus hind on jäänud samaks.

EL vesielihatoodang jaanuarist maini 2018 oli 2,2% võrra suurem kui eelmisel aastal.

Põud mõjutas oluliselt loomakasvatusektorit, turul on rohkem loomi ning samuti on rohkem realiseeritud piimalehmi, mis on viinud hindade languseni. Silo kättesaadavus valmistab probleeme. Türgi liiri devalveerimine mõjutab eksporti.

Sealiha

Eurostati hiljutiste andmete kohaselt toodeti EL-s 2018. aasta mais 2,07 miljonit tonni sealiha, mida on 3% rohkem kui eelmisel aastal. Mõnede EL sealihatoodete eksport suurenes 0,6% jaanuarist juunini ning import vähenes samal ajal 0,8% võrra.

EL keskmine sealiha hind on 2018. aastal olnud kõikumine. Kõrgeim hind oli märtsis, kuid see langes oluliselt järgmistel kuudel tootmise suurenemise ja vähenenud nõudluse tõttu Euroopas. Edasi on hind pisut tõusnud, kuid oli augustis siiski 11% madalam kui aasta tagasi. Tänu Euroopas valitsenud põuale on sööda hind tõusnud ning selle kättesaadavus vähenenud.

Vein

Veinitoodangu kasvu on oodata kõikjal Euroopas. Mõnedes maades on kasv mitte ainult võrreldes möödunud aastaga, mil oli toodang madalaim tase alates 1945. aastast, kuid võrreldes ka viimase viie aasta keskmisega. Mõnedes regioonides on täheldatud viinapuu-ebajahukastet, kuid eeldatavasti ei ole sel olulist mõju. Toodangu suuruseks prognoositakse Itaalias 48-50 miljonit, Hispaanias 42-43 miljonit ja Prantsusmaal 44-46 miljonit hektoliitrit. Belgias ja Hollandis on oodata rekordsaake tänu suurenenud kasvupinnale ja erakordselt soojale suvele. Praegust laovaru arvestades peaks hind jääma stabiilseks. Saagikoristus algas mõnedes Saksamaa ja Prantsusmaa piirkondades tavapärasest oluliselt varem, mis kirjutatakse kliimamuutuse arvele.

Aafrika seakatku jõudmine Belgiasse testib EL reageerimise võimekust

Belgia föderaalne toidu tarneahela agentuur kinnitas 13. septembril sigade Aafrika katku leidu kahel surnud metsseal Belgias (Valloonia) Étalle piirkonna metsas, 10km kaugusel Prantsusmaa ja 60km kaugusel Saksamaa piirist.

Tänaseks on selgunud, et üks sigadest oli surnud juba augustis; lisaks on leitud veel 15 värsket juhtumit samast piirkonnast. Belgia võimud ja naaberriikide lähipiirkonnad on kasutusele võtnud EL kehtestatud SAK meetmed. Valloonia Étalle piirkonnas on kehtestatud ligi 630 ruutkilomeetrit keelutsoon, sealsed 4000 väikestes ja sageli mahetalupidamistes olevat kodusiga hukatakse. Ennetavad meetmed käivitatakse ka Belgia Flandria osas, kus asub

suurfarmidena 95% Belgia seakasvatusest. Hukatakse kõik 25 Flandria rannikul teada olevat metssiga. Põllumajandusorganisatsioonid otsivad koos valitsusega kompensatsioonivõimalusi, eriti maheseakasvatajatele. 50% kompensatsioonist maksab EL. Püütakse saavutada tsoneerimist viisil, et see võimalikult vähe kahjustaks haigusest puutumata seakasvatajaid. Septembri lõpuks olid 11 riiki keelanud sealiha sisseveo tervest Belgiast, kuid nimekiri pikeneb iga päevaga.

Nii põllumajandusvolinik Hogan, tervisekaitsevolinik Andriukaitis kui ka Copa-Cogeca peasekretär Pesonen on rõhutanud, et seakatku ohjamine puudutab kõiki liikmesriike ning selleks tehakse tihedat igakülgset koostööd. Vajalik on tõendada väliskaubanduspartneritele, et EL kasutab kõiki meetmeid haiguse

leviku tõkestamiseks ning välja tõrjumiseks. Suurt tähelepanu tuleb pöörata tarbijate teavitamisele seakatku ohutusest inimestele ning julgustada neid jätkuvalt sealiha tarbima.

Praeguse seisuga on sigade Aafrika katk levinud 9 liikmesriiki: Eesti, Läti, Leedu, Rumeenia, Bulgaaria, Poola, Tšehhi, Ungari ja Belgia. Volinik Hogani sõnul on DG AGRI valmis vajadusel muutma maaelu arengu programme, et toetada tootjaid, kes otsustavad seakasvatuse lõpetada. Olukord on praegu eriti raske Rumeenias, kus üle poole riigist on keelutsoonis.

Seakatki levib ka Hiinas; teadmata on Hiina ja selle naabermaade strateegia haiguse leviku peatamiseks. Kuuldavasti maksab Hiina valitsus iga nakatunud sea kohta 250 USD kompensatsiooni. FAO andmetel asub pool kogu maailma sigade populatsioonist Hiinas, tõenäoliselt 50% neist üksikpidajate taga-aedades. Hiinas on ka suur metssigade populatsioon, kes võivad alal hoida haiguse leviku riigis.

Ühendkuningriik teavitas sinikeelhaiguse leiuist

Ühendkuningriigi ametiasutused kinnitasid septembri lõpus kahest sinikeelhaiguse juhtumist Prantsusmaalt imporditud veistel. Nakatunud loomad hukati ja ettevõttele kehtestati loomade liikumiskeeld. Haigusjuhtum leiti pärast loomade importimist teostatava rutiinse testimise käigus. Ühendkuningriigi põllumajandusministerium (DEFRA) rõhutab, et haigus ei ole inimestele ohtlik. Loomade liikumiskeeld piirkonnas, kus haigus leiti, kehtib vähemal mitu nädalat, kuni edasised testid on välistanud haiguse leviku. Ühendkuningriik kuulutati ametlikult sinikeelhaigusevabaks 2011. aastal; haigusrisk on madal ja ei ohusta eksporti. Viimane sinikeelhaiguse üksikjuhtum registreeriti Ühendkuningriigis 2007. aastal.

Kosmosepäeval tutvustati põllumajanduses kasutatavaid kosmoseprogramme

5. septembril korraldasid Copa-Cogeca ja Euroopa Satelliitnavigatsioonisüsteemide Agentuur (GSA) põllumajandusliku kosmosepäeva, kus tutvustati EL kosmoseprogramme, mida kasutatakse kaasaegses ja keskkonnasõbralikus põllumajanduses.

Belgia Loodusmuuseumi õuel toimunud esitlusel sai tutvuda Euroopa satelliitnavigatsioonisüsteemi Galileo ja Maa satelliitseire programmi Copernicus võimalustega töövahendite loomiseks, mis aitavad EL põllumajandusettevõtetel konkurentsipüsida. Tegemist ei ole tulevikumuusikaga, vaid põllumajanduses igapäevaselt kasutuses olevate tehnoloogiatega.

Üritusel osalenutel oli võimalus istuda moodsa traktori rooli ning

vaadata oma silmaga, kuidas täppisviljeluses kosmosetehnoloogiaid kasutatakse. Samuti sai teada, kuidas Euroopa satelliitnavigatsioonisüsteemi (GNSS) signaale kombineeritakse Copernicuse kaugseire andmetega, et pakkuda põllumeestele vajalikku informatsiooni, mis aitab nende tegevust efektiivsemaks muuta.

Copernicus: Euroopa silmad planeedil Maa

Copernicus on kõigi aegade kõige ambitsioonikam tsiviilotstarbeline Maa seire programm. Copernicuse programmi toetavad sihtotstarbelised ELi omandis olevad Sentinel-satelliidid, mis on projekteeritud konkreetselt Copernicuse prog-

rammi teenuste ja nende kasutajate vajaduste jaoks. 2014. aastal lähetati kosmosesse esimene satelliit – Sentinel-1A – ning sellega käivitus protsess, mille käigus laseb Euroopa Liit järgmise kümne aasta jooksul orbiidile rohkem kui 12 satelliiti. Copernicus kasutab ka juba olemasolevat kosmosetaristut: Euroopa Kosmoseagentuuri (ESA), Euroopa Meteoroloogiliste Satelliitide Kasutamise Organisatsiooni (EUMETSAT), ELi liikmesriikide ja kolmandate riikide ning eraettevõtjate käitatud satelliite.

Copernicuse programm kasutab ka mitmeid kohapealseid mõõtesüsteeme, mille ELi liikmesriigid on andnud programmi käsutusse. Need hõlmavad sensoreid, mis on paigaldatud jõekallastele, mida kannavad meteoroloogilised sondpallid, mida veavad meres kaasa laevad või mis hulbivad ookeanis. Kohapealseid andmeid kasutatakse satelliidiandmete kalibreerimiseks, kontrollimiseks ja täiendamiseks ning see on andmete usaldusväärsuse ja järjepidevuse tagamiseks pikema aja jooksul ülioluline.

Copernicuse teenused töötlevad ja analüüsivad andmeid, combineerivad neid muude allikatega ja kontrollivad tulemusi ning muudavad rikkalikud satelliidiandmed ja kohapealsed andmed lisandväärtusega teabeks. Selline lisandväärtuse loomine jaguneb teemade kaupa Copernicuse programmi kuue teemaatilise haru vahel:

- atmosfääri seire;
- merekeskkonna seire;
- maa seire;

- kliimamuutused;
- hädaolukordade ohjamine;
- julgeolek.

Copernicus aitab kaugseire abiga tuvastada näiteks põldudel toimuvaid tegevusi, kaardistada jääolusid, leida muutusi metsade pindalal ja kõrguses ning jälgida veekvaliteeti.

Eestil on Euroopa Kosmoseagentuuriga 2016. aastast alates kehtiv leping, mille alusel saab Eesti Copernicuse satelliitidelt pärinevaid satelliidipilte. Info on kasutajatele vabalt kättesaadav ja tasuta.

Loe lähemalt siit:

<http://www.copernicus.eu/>.

Galileo - „Euroopa GPS“

Galileo on ELi ülemaailmne satelliitnavigatsioonisüsteem. See on Euroopa versioon Ameerika globaalsest positsioneerimissüsteemist (GPS) ja Venemaa süsteemist GLO-NASS.

Galileo on esimene täielikult tsiviilkasutuseks mõeldud, mitte sõjaväeline satelliitnavigatsioonisüsteem. See ühildub Ameerika ja Venemaa süsteemidega, kuid on neist sõltumatu.

Positsioneerides reaajas täpsusega 1 meeter või isegi vähem, on see GPS-st palju täpsem. See aitab minna üle järgmise põlvkonna tehnoloogiatele, nagu näiteks autonoomsed autod, ühendatud seadmed või arukate linnade teenused.

Võrgustikuga seotakse 30 satelliiti (sealhulgas 6 varusatelliiti), mis hakkab täielikult toimima 2020. aastaks ja sellega tagab Galileo

positsioneerimisesüsteem parima positsioneerimise teenuse kogu maailmas. Esimesed Galileo teenused on kättesaadavad alates 2016. aastast.

Galileo võimalikke rakendusi on palju. Nendeks on muu hulgas:

- liiklus- ja transpordikorraldus;
- päästeoperatsioonid;
- põllumajandus;
- kodanikukaitse;
- ajatemplid ja aja sünkroniseerimine.

Täpsema ülevaate, millises sektoris ja millised tooted või teenused Galileo signaali kasutavad annab leht: www.usegalileo.eu.

EGNOS – satelliitugisüsteem

EGNOS on Euroopa satelliidipõhine süsteem, mis parandab GPSi täpsust ligikaudu 10-lt meetrilt (mida GPS tavapäraselt võimaldab) umbes 2-le meetrile (95%). Lisaks hoiatab see kasutajaid GPS signaali probleemi puhul. EGNOS on programmi GALILEO eelkäija.

EGNOS kasutab 3 satelliiti, et parandada GPS vigu ja anda täpsemaid positsioneerimisandmeid.

Erinevalt GALILEOst on EGNOS üleeuroopaline (mitte globaalne) ning see on seotud GPSiga.

See on Euroopa Komisjoni ühisprojekt Euroopa Kosmoseagentuuri ja Eurocontroliga (Euroopa Lennuliikluse Ohutuse Organisatsioon).

Näited EGNOSe rakendustest:

- lennundus – parem navigeerimine, võimaldab tõhusamaid marsruute;

- otsingud ja päästeteenused – helikopterid saavad halbades tingimustes paremini maanduda;
- liikluskorraldus – hädaolukorras reageerimise kiirendamine;
- raudtee – rongide täpse asukoha määramine;
- täppispõllumajandus – virtuaalne tarastamine, lehmade fertiilsuse tuvastamine.

Palju kasu põllumajandusele

Põllumajandussektor on EGNOS-e varajase kasutajana üks esimesi, kes EL kosmoseprogrammidest otsesest kasu lõikab. Tänu Galileo ja EGNOS-e abil võimaldatavale täppisviljelusele saab maksimeerida saagikust, suurendada tootlikkust ja vähendada keskkonnakahju väetise ja herbitsiidide kasutamise optimeerimise abil. See toob palju kasu põllumeestele ja maapiirkondadele, samuti keskkonnale ja lõpuks ka tarbijatele. Täppisviljeluse edasiarendamine aitab sektorit moderniseerida ja vähendada bürokraatiat.

Euroopa kosmoseprogrammide kasutamine võimaldab hämmastava täpsusega jälgida loomi, autonoomselt juhtida masinaid põllul ning vähendada agrokemikaalide kasutamist. Kosmoseprogrammid aitavad kaasa ka tarneahela jätkusuutlikkusele, aidates jälgida toidu täpset päritolu farmist laulale.

Näited otse praktikutelt

Sloveeniast pärit eurosaadik Franc Bogovič, kes on ise samuti põllumees, kasutab oma ettevõttes digitehnoloogiat. Kuna Euroopa Liit on otsimas tuleviku-prioriteete, tuleb teadvustada, et põllumajandus ja kosmosevaldkond peavad tulemuste parandamiseks koostööd tegema. OECD andmete põhjal võib suurandmete kasutamine kasvatada põllumajanduse tootlikkust 5-6%.

Soome teraviljakasvataja Max Schulman näitas, kuidas tehnoloogia aitab tema ettevõttel edeneda ning noori põllumajandusse kaasata. Mobiiltelefoni ja väikese käes hoitava aparaadi GrainSense (<https://www.grainsense.com/>) abil saab ta kohapeal hinnata teravilja vee-, valgus- ja süsivesikusisaldust protsentides. Sarnaselt saab Copernicuse abil hinnata mulla ja taimede seisukorda ning seda veelgi täpsemate üksikasjadeni. Schulman kiitis EL selleemalisi investeeringuid, kuid rõhutas, et tehnoloogiate arendamise keskmes peab olema nende lõppkasutaja – põllumees. Valiku, milliseid tehnoloogiasid kasutada, peab sama põllumees vabalt teha ning liigsed regulatsioonid ei tohi innovatsiooni takistada.

Andmejägamise hea tava

Andmejägamise osas on mõningaid

muresid. Nende murede lahendamiseks on Copa-Cogeca koos sarnaselt mõtlevate partneritega koostanud „EL hea tava põllumajandusandmete jagamiseks“, mis sisaldab läbipaistvad põhimõtted usalduse tagamiseks.

Copa-Cogeca peasekretär Pekka Pesonen kõneles, et organiseeritud põllumajandusandmete jagamise infrastruktuur aitab kaasa toiduohutusele, keskkonnakahjude vähenemisele ning parendab nii inimeste tervist kui ka loomade heaolu, ühtlasi edendades põllumeeste ja nende perekondade elustandardit.

Põnevaid projekte on veelgi

GSA direktor Carlo Des Dorides kõneles projektist „Mistrale“ (<http://www.mistrale.eu/>), mis kasutab droone mulla niiskusesisalduse hindamiseks, mis aitab põllumeestel optimeerida kastmist, hoida kokku kulusid ning suurendada saagikust. „GreenPatrol“ (<https://www.gsa.europa.eu/galileo-enhanced-solution-pest-detection-and-control-greenhouse-fields-autonomous-service-robots>) aga arendab robotit, mis avastab kasvuhoones varakult taimekahjurid ning aitab seeläbi vähendada toodangu langust ja kemikaalide kasutamist. Mõlemat projekti rahastatakse EL teadus- ja arendusprogrammist „Horizon 2020“.

Europarlament asub võitlusse toidu topeltstandardite vastu

- **Tooted, mida müüakse sama brändinime ja pakendiga, peavad olema sama koostisega**
- **Testid näitasid, et mõnedes EL maades sisaldasid kalapulgad vähem kala, viilutatud leib vähem täisterajahu ja apelsinijook apelsini ei sisaldanud**
- **Tarbijate diskrimineerimine on lubamatu**

Kui firma müüb toodet üle Euroopa, kuid erinevates maades erineva koostisega, siis ei tohi seda sildistada ühetaoliselt, sest see viib tarbijad segadusse, ütlevad eurosaadikud.

Mitmetes EL riikides, peamiselt Kesk- ja Ida-Euroopas läbi viidud testid tõestasid, et sama brändinime all ja pealtnäha identsetes pakendites müüdüd toodetel on tegelikult erinev koostis, mis on tarbijatele kahjuks. Selliseid erinevusi leiti mitte ainult toiduainete puhul nagu kalapulgad, lahustuvad supid ja kohv ning karastusjoogid, vaid ka puhastusvahendite, kosmeetika, tualetitarvete ja beebikaupade puhul.

Europarlament soovitas 13. septembril hulga meetmeid, mida kasutada EL ja rahvuslikul tasandil, et tuvastada ja lahendada toodete topeltstandardite probleemi.

Piiriülene koostöö, võrdlevad testid ja parem täideviimine

Soovitused on muuhulgas järgmised:

- kiiresti alustada koostööd ja andmevahetust rahvuslike tarbijakaitse ja toiduohutuse asutuste ning Euroopa Komisjoni vahel potentsiaalselt mittevastavate toodete ning võimalike ebaausate praktikate kohta;
- ühesugune lähenemine testimisele, et koguda usaldusväärseid ja võrreldavaid andmeid ning teha kind-

laks, kui tõsised ja laiaulatuslikud topeltstandardite praktikad on;

- tulemused avaldatakse avalikkusele kättesaadavas andmebaasis ning analüüsitakse „mitte hiljem kui 2018. aasta lõpuks“.

Tarbijakaitse seadusandluse täiendamine

Eurosaadikud leiavad, et Euroopa Komisjoni käesoleva aasta aprillis esitatud algatus „Uus kokkulepe tarbijatega“ tarbijakaitsereeglite parandamiseks vajab selgitust topeltstandardite osas. Seadusandliku protsessi tulemusena peab saama selge definitsiooni, mida loetakse topeltstandarditeks (toodete kvaliteedierinevusteks) ning kuidas iga üksikjuhtumit hinnata ja käsitleda. Parlament on sealjuures veendumusel, et direktiivi lisas oleva keelatud praktikate musta nimekirja täiendamine identsetel bränditoodetel, mis diskrimineerib tarbijaid ega vasta tarbijate ootustele, käsitleks õigustamatut topeltstandardite kasutamist kõige tõhusamal viisil.

Üle-Euroopaline logo

Tarbijate eelistusi ei tohi kasutada vabandusena madalama kvaliteediga toodete müümisel erinevatel turgetel, ütleb Europarlament. Sealjuures rõhutatakse, et ettevõtjatel on lubatud turundada ja müüa erineva koostise ja omadustega tooteid üle EL ainult juhul, kui see on õigustatud põhjendatud teguritega ja vastab EL seadustele.

Eurosaadikud kutsuvad tootjaid kaaluma logo lisamist pakendile, mis näitab, et sama brändi

toote sisu ja kvaliteet on ühesugune kõikides EL maades.

Topeltstandardid on ebaaus kaubandustava

Europarlamenti raportöör Olga Sehnalová (sotsiaaldemokraat, Tšehhi Vabariik) ütles: „Erinevate maade tarbijad kurdavad, et neil ei ole juurdepääsu sama kõrge kvaliteediga bränditoodetele kui teistes maades. Topeltstandardid kahandavad kodanike kindlustunnet EL ühisturu ausa toimimise vastu ning seetõttu vajab küsimus lahendamist EL tasandil. Ei ole oluline, kas tegu on hästi tuntud toiduaine, joogi, kosmeetikatoodete või puhastusvahendiga; kui selle kvaliteet on erinev sellest, mida tarbija ootab identselt bränditoodelt, tuleks seda käsitleda ebaausa kaubandustavana. Euroopa Liidus ei saa olla teisejärgulisi tooteid ega kodanikke.“

Edasised sammud

Eurosaadik Olga Sehnalová koostatud soovitused ja mitte-seadusandlik resolutsioon kinnitati 464 poolthäälega, vastu oli 69 ja erapooletud 17 saadikut.

Europarlamenti raport Komisjoni ettepaneku kohta tarbijakaitsereeglite tugevdamiseks ja kaasajastamiseks (raportöör Daniel Dalton (ECR, ÜK) esitatakse tarbijakaitse ja siseturu komitees hääletamiseks eeldatavalt novembrikuus.

FAO: kliimamuutuse tõttu tähtsustub rahvusvaheline kaubandus

Septembris avaldatud iga-aastasest FAO maailma põllumajandusturgude ülevaates märgitakse, et tänu kliimamuutusele muutub erinevate piirkondade põllumajandustootmise võimekus, mistõttu omandab rahvusvaheline kaubandus järjest suuremat tähtsust. Rahvuslikud põllumajandus- ja kaubanduspoliitika peavad muutuma, et tagada toidujulgeolek ning kliimamuutusega kohanemine.

FAO peadirektor José Graziano da Silva sõnul peame kindlustama, et põllumajandustoodete kaubanduse areng ja laienemine loob võrdsed võimalused ning aitab eemaldada nälga, alatoitumist ja tagab toidujulgeoleku. Rahvusvahelisel kaubandusel on potentsiaali stabiliseerida turge ja ümber suunata toidu ülejääke vähem varustatud piirkondadesse, rõhutas ta.

Kliimamuutuse mõju on piirkonniti erinev ja kohaliku iseloomuga.

Kuivadel ja poolkuivadel aladel on ette näha veelgi väiksemat sademete hulka ja kõrgemaid temperatuure ning sellest tulenevat saagikuse langust. Parasvöötmealadel, kus asuvad paljud arenenud majandusega riigid, oodatakse vastupidiselt soojemaid ilmastikutingimusi kasvuperioodil. Selle tulemusena võib kliimamuutus veelgi teravdada olemasolevat ebavõrdsust ja laiendada lõhet arenenud ja arenevate riikide vahel.

Põllumajandustoodete kaubandus võib aidata kliimamuutusega kohaneda.

Põllumajandusturgude üleilmne integreerimine peaks tugevdama kaubanduse rolli toiduainete kättesaadavamaks muutmisel neis maades, mis on kliimamuutusest negatiivselt mõjutatud. Samas võib üleilmne põllumajandusturgude integreerimine mõjutada ka kasumi ja kahjumi jaotamist tootjate ja tarbijate vahel. Väikestel laiuskraadidel asuvad väiketootjad võivad kaotusi kanda, samas kui tarbijad võidavad. Vastupidist efekti on oodata mõõduka kliimaga piirkondades.

Asjakohased põllumajandus- ja kaubanduspoliitika on olulised kaubanduse kohandava rolli kujundamisel. Põllumajandus peab üheaegselt kohanduma kliimamuutusega ning vähendama heitkoguseid, samal ajal tuleb 2050. aastaks toota umbes 50% rohkem toitu, loomastõtta ja biokütuseid võrreldes 2012. aastaga. Muutused põllumajanduse ja toidusüsteemides on majanduslikult ja tehniliselt hädavajalikud. Kohalikud toetusmeetmed ja kaubanduspoliitika aitavad tootlikkust tõsta ning tagada, et kaubandus on avatud, aus ja läbipaistev.

Mitmepoolsed rahvusvahelised kokkulepped aitavad üleilmselt kaasa nälja eemaldamisele, säästva põllumajanduse saavutamisele, üleilmse partnerluse ja kaubanduskoostöö tugevdamisele ning

kliimamuutusega võitlemisele.

Paljud poliitikavahendid sisalduvad WTO kokkulepetes. Väljakutseks on Pariisi kliimakokkuleppe ja WTO lepingute vastastikku toetava rolli tugevdamine seatud eesmärkide paremaks saavutamiseks.

Kliima-, põllumajandus-, ja kaubanduspoliitika tuleks integreerida.

Üldiselt nende poliitikate vahel fundamentaalset konflikti ei ole. Märkimisväärselt saab parenda meetmeid nii, et need ei takistaks kaubandust. Hinna- ja sisendite toetused üldiselt moonutavad kaubandust, kuid hästi sihipärastatud kliimanutikad toetused võivad osutada oluliseks vahendiks kaasaegsete tehnoloogiate ja praktikate kasutuselevõtuks. Kaubanduspoliitika saab kaasa aidata rahvusvaheliste turgude toimimisele. Kui kaubandusest tuleb selge signaal väikese süsiniku jalajäljega põllumajandustoodete tootmise vajaduse kohta, võib see süsinikuheiteid oluliselt vähendada. Praktikaks võib see tähendada ka süsinikumaksu vms meetme kehtestamise vajadust kohalikul tasandil kombineerituna imporditollide kohandamisega, et vältida suure süsiniku jalajäljega toodete importi. Alternatiivne võimalus on põllumajandustoodete süsiniku jalajälje märkimine pakendile, et mõjutada tarbija valikuid. Kõige selle puhul tuleb aga jälgida, et meetmed ei kahjustaks teisi, eriti arengumaid, ning ei takistaks kaubandust.

Loe lähemalt [siit](#).

Brexit: Ühendkuningriik nimetas ametisse toidujulgeoleku ministri

Ühendkuningriik lõi uue ministri ametikoha, kelle ülesandeks on jälgida riigi toidujulgeolekut Brexiti protsessi jooksul. Murepilved ilma lepinguta EL-st lahkumise tegeliku mõju kohta on kasvamas. Uue ministrikoha võttis vastu parlamendiliige David Rutley, varasem Asda ja PepsiCo juhtivtöötaja.

Ühendkuningriigi toiduainesektor suhtus uue ministrikoha loomisse rõõmuga, eriti pärast hoiatust, et ainuüksi sadamates tolliprotseduuridele kuluva aja pikenemine poole tunni võrra ning piiri kehtestamine Iirimaaga võib viia ühe kümnest ÜK farmist pankrotti.

Toiduainetööstuste esindajate hinnangul on sadamate probleem väga tõsine. Ühendkuningriik on alati olnud toidu netoimportija; kui sadamate töö on häiritud, kannatavad eksportöörid ja ka importijatele on see väljakutse. Kuigi mõned toiduettevõtted on juba alustanud varude kogumisega, siis lühikese säilivusajaga toodete - nagu piim ja köögiviljad - puhul on see võimatu. Seni on valitsus näidanud naiivsust ja täielikku mõistmatust tarneahela toimimise osas, seega on kompetentse isiku ametisse nimetamine enamgi kui teretulnud.

Loe lisaks [siit](#).

USA soovib Ühendkuningriikidel reeglite muutmist parema kaubanduslepingu huvides

USA ametiisikud kinnitavad, et Ühendkuningriiki aidatakse igal võimalikul viisil, et Brexit oleks edukas. Samal ajal soovitatakse aga soojalt sõlmida EL selline leping, mis jätab piisavalt liikumisruumi ja vabadust määruste ja piirangute osas, et sõlmida „korralik“ vabakaubandusleping. See võib tähendada, et ÜK peaks lõdvendama näiteks oma kõrgeid loomade heaolu ja hügieenistandardeid, kuigi ÜK ametnikud kinnitavad, et seda ei kavatseta teha. USA soovib põllumajandustooted eksportida aga oma reeglite järgi.

Loe lisaks [siit](#).

EESTI PÕLLUMAJANDUS-KAUBANDUSKODA

J. Vilmsi 53g
10147 Tallinn
Telefon: 600 9349
Faks: 600 9350
E-post: info@epkk.ee
<http://www.epkk.ee>

Lehe väljaandmist toetab:

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse